

1 De Museumhaven van Leeuwarden strekt zich aan weerszijden van de Prins Hendrikbrug uit. Alleen schepen ouder dan vijftig jaar komen in aanmerking voor een ligplaats.

Strak en stoer tegelijk

Gebouw

De Prins Hendrikbrug moet als entree van de Leeuwarder binnenstad meer uitstraling krijgen. Nynke Rixt Jukema verwijst met een nieuwe strakke kiosk naar het stoere verleden van de oude haven. Door Erik Betten.

En beetje intimiderend is het wel: een ontwerp maken voor de Prins Hendrikbrug in Leeuwarden terwijl er in de gemeentelijke archieven nog uitgewerkte plannen liggen uit de jaren 80. „Dat was het resultaat van een prijsvraag van de Bond van Nederlandse Architecten. En daar deden grote namen aan mee”, zegt zelfstandig architect Nynke Rixt Jukema uit Mantgum. „Om me voor te bereiden heb ik die oude plannen bekeken. Je wilt niet het verwijt krijgen dat je een idee overneemt zonder dat je dat in de gaten hebt.”

Het ontwerp dat Jukema maakte voor een kiosk op de noordoosthoek van de brug, op de plek van het oude brugwachtershuis, lijkt niet op de plannen van haar voorgangers. Al was het alleen maar vanwege de veranderde omgeving. Zo is pas jaren na die prijsvraag de Achmeatoren pal naast de brug neergezet. Een gebouw dat niet alleen de uitstraling van de directe omgeving, maar een flink deel van Leeuwarden en omgeving beïnvloedt. „Het moet dus wel een flinke kiosk worden, als hij tegen die Achmeatoren moet vechten. En trouwens net zoveel tegen het bankgebouw dat er direct naast staat.”

De kiosk moet opboksen tegen gebouwen als de Achmeatoren (links). Foto: NRJ Architectuur

Stoomboten

Voor de vorm en uitwerking is Jukema in het verleden van brug en kade gedoken. „Het heet nu de Museumhaven, maar de Prins Hendrikade was een eeuw geleden de kade waar de stoomboten aanlegden. Die schepen onderhielden lijnen naar bijvoorbeeld

kiosk doet in de verte denken aan de schoorsteenpijp van een stoomboot. Hij wordt ook uitgevoerd in geklonken zwart staal, net zoals de schepen die er lagen. „Ook in de betimmering van het interieur van de kiosk komt de symboliek van het water en de scheepvaart terug.” Wanneer

de kiosk geopend is, klappen de kanten in de rijrichtingen van de brug open. „De sfeer moet dan zo zijn dat je als het ware een boot binnenstapt.”

Details

Jukema heeft wat met de periode rond 1900. „De aandacht

die men toen had voor details, voor symboliek, dat zijn we nu helemaal kwijt. Dat wil ik wat terugbrengen in mijn ontwerp.” Het zichtbaarste is dat in de perforering die Jukema in de stalen platen wil aanbrengen. „Als het donker wordt en de kiosk sluit, gaat er van binnenuit licht schij-

nen.” Zo wordt de vorm van die perforeringen op elk van de vier zijden van de kiosk zichtbaar. En die vormen doen op het eerste gezicht denken aan het plaatje op een pakje zware shag: een stoomboot van voren gezien, een kapitein aan het roer, een matroos en een sjouwer.

Een eeuw geleden was het de kade waar de stoomboten aanlegden

Amsterdam en waren daarmee van belang voor de hele provincie. Toen ik dat tegenkwam, raakte ik daar helemaal door gefascineerd.”

De brug is inmiddels acht keer zo breed als de oude draaibrug die er een eeuw geleden lag. „Je hebt eigenlijk niet meer het gevoel dat je boven het water zit, vanwege die breedte. Daarom wilde ik in mijn ontwerp de verbinding met het water benadrukken.” De kiosk die Jukema heeft ontworpen, staat precies op de plek waar vroeger het brugwachtershuisje stond. Maar meer nog dan de plek verwijst de uitwerking van het gebouw naar dat verleden: de zeven meter hoge

Het getuigschrift waaruit Jukema de afbeeldingen overnam. Foto: Fries Scheepvaartmuseum

De sfeer moet zo zijn dat je als het ware een boot binnenstapt

Die afbeeldingen kwam Jukema tegen in de archieven van het Fries Scheepvaartmuseum in Sneek. Op de vier hoeken van een getuigschrift, afgegeven aan een machinist bij rederij Stânfries, zijn de plaatjes te zien. Op dat papier zijn ze niet meer dan twee centimeter hoog. „Die worden nu opgeblazen tot zeven meter hoogte.”

Jukema heeft net te horen gekregen dat welstandscommissie Hûs en Hiem het ontwerp heeft goedgekeurd. Het is nu aan de gemeente Leeuwarden om de bouw van de kiosk mogelijk te maken. Wanneer de kiosk er komt te staan, valt nu nog niet te zeggen.